

Preadvies
van de
Adviescommissie Strafrecht
inzake
consultatievoorstel gebruik camerabeelden en meldplicht datalekken

Het wetsvoorstel beoogt twee doelen te bereiken, te weten:

- het op ruimere schaal kunnen inzetten van beelden van "private" beveiligingscamera's om de opsporing van strafbare feiten te ondersteunen ("verruimd gebruik private camerabeelden");
- een verplichting van bedrijven en overheden om lekken in de beveiliging van hun geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens te melden aan het College bescherming persoonsgegevens ("meldplicht datalekken").

Het wetvoorstel leidt niet tot nieuwe strafbaarstellingen van gedragingen. Overtredingen van de nieuwe regels kunnen wel met een bestuurlijke boete worden gesanctioneerd. De Adviescommissie Strafrecht (ACS) ziet toch reden om kort te reageren.

Samenvatting commentaar

- Het wegvallen van enige voorafgaande controle door het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) op verwerking van strafrechtelijke gegevens ten behoeve van derden wordt naar de mening van ACS onvoldoende gecompenseerd, waardoor in de te maken afweging de privacybelangen van betrokkene onvoldoende beschermd zijn.
- Het wetsvoorstel noemt onvoldoende redenen waarom datalekken bij verwerkingen die zijn onderworpen aan specifieke wetgeving zoals Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van de meldplicht datalekken zou moeten worden uitgezonderd.

Verruimd gebruik private camerabeelden: inleiding

Onder "verwerking van persoonsgegevens" verstaat artikel 1 sub b Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) *"elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens"*.

De "verantwoordelijke" is "de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt" (artikel 1 sub d Wbp).

De Wbp regelt vervolgens dat persoonsgegevens alleen op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt en slechts met het oog op bepaalde gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld (artikel 6 respectievelijk 7 Wbp).

Artikel 8 Wbp beperkt de mogelijkheden tot verwerking van persoonsgegevens tot die gevallen waarin:

- de betrokkene ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;
- gegevensverwerking noodzakelijk is voor een bepaald in artikel 8 genoemd doel.

Artikel 16 Wbp verbiedt de verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens, waaronder onder meer vallen beelden van personen die mogelijk verdachte zijn van een strafbaar feit.

Dit verbod tot verwerking van strafrechtelijke persoonsgegevens is onder de huidige wet, onder meer, niet van toepassing indien die gegevens ten behoeve van *derden* worden verwerkt en "passende en specifieke waarborgen zijn getroffen **en** de procedure is gevolgd als bedoeld in artikel 31 Wbp" (artikel 22 lid 4 sub c Wbp).

De hier bedoelde procedure betreft een onderzoek door het Cbp aan wie zo'n voorgenomen verwerking moet worden gemeld. Indien de verantwoordelijke de strafrechtelijke gegevens wil verwerken ten behoeve van derden, dan stelt het Cbp eerst een onderzoek in.

Volgens de memorie van toelichting (MvT) neemt dit Cbp-onderzoek teveel tijd in beslag. Hierdoor kunnen voor de opsporing bruikbare gegevens (bijvoorbeeld en met name beelden van door burgers en bedrijven zelf in hun ruimten opgehangen beveiligingscamera's) minder snel bij politie en justitie beschikbaar zijn, zodat ook de kans op een succesvolle opsporing minder zou worden. Dit zou, aldus nog steeds de MvT, tot frustratie leiden bij de burgers die ten gevolge daarvan zouden overgaan tot het zelfstandig plaatsen van camerabeelden op internet zonder betrokkenheid van politie en justitie.

Voorgestelde wijziging

Persoonsgegevens in het algemeen en strafrechtelijke persoonsgegevens zijn voor iedere burger zeer private en gevoelige gegevens, die verregaande bescherming verdienen. Vooraleer iemand dergelijke gegevens zonder toestemming van betrokkene aan derden, waaronder politie en justitie, mag verschaffen, moet - terecht - niet alleen aan gepaste waarborgen zijn voldaan, maar ook dient de in bescherming van persoonsgegevens gespecialiseerde toezichthouder te hebben onderzocht of zo'n gebruik gerechtvaardigd is.

Het wetsvoorstel vervangt het woordje "en" in artikel 21 lid 4 sub c Wbp door "of". Voor verwerking ten behoeve van derden is daarom een voorafgaand onderzoek door het Cbp niet meer nodig. De gespecialiseerde toezichthouder die als geen ander kan beoordelen of

de belangen van verwerking ten behoeve van derden zwaarder wegen dan de privacybelangen van betrokkenen zal dus niet meer betrokken worden.

De overgebleven voorwaarde (het treffen van *passende en specifieke waarborgen*) wordt in het voorstel ingevuld door een uit te vaardigen AMvB. De inhoud daarvan zal grotendeels overeenstemmen met de huidige Aanwijzing Opsporingsberichtgeving van het Openbaar Ministerie (d.d. 16 februari 2009). Het wegvallen van controle door het Cbp acht de ACS een te grote stap, zeker nu de passende en specifieke waarborgen niet in de wet worden vastgelegd en uitsluitend nog worden beoordeeld door het Openbaar Ministerie. De vraag rijst of dan nog wel voldoende naar de *specifieke* belangen van privacy wordt gekeken. Juist om te voorkomen dat opsporingsbelangen, al dan niet bewust, te snel de overhand krijgen is tegenwicht van het Cbp waardevol. Overwogen zou kunnen worden de onderzoekprocedure bij het Cbp te verkorten. Het wetsvoorstel meldt overigens niet of deze mogelijkheid is onderzocht en hoe "lang" die procedure in de regel duurt.

Melding datalekken

Met betrekking tot dit onderdeel van het wetsvoorstel volstaat de ACS met de volgende opmerking.

Ingevolge artikel 13 Wbp is iedere verantwoordelijke gehouden de nodige beveiligingsmaatregelen te treffen teneinde te voorkomen dat persoonsgegevens worden gelekt. Volgens het voorstel wordt iedere verantwoordelijke verplicht melding te doen (bij het Cbp) van elke inbreuk op die *maatregelen waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat die leidt tot een aanmerkelijk risico op verlies of onrechtmatige verwerking waaraan nadelige gevolgen voor de persoonsgegevens en de persoonlijke sfeer van de betrokkene zijn verbonden*.

Dit geldt voor *iedere* verantwoordelijke: natuurlijk persoon of rechtspersoon, private persoon of overheid, behalve als het gaat om verwerkingen die zijn onderworpen aan specifieke wetgeving, zoals de Wet politiegegevens of de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens. (Mogelijke) datalekken bij verwerkers als politie en justitie behoeven dus niet te worden gemeld. Waarom eigenlijk niet? Juist bij deze instanties gaat het om uiterst gevoelige gegevens.

Amsterdam, 23 februari 2012

Adviescommissie Strafrecht

Mr. R. van der Hoeven, voorzitter,

namens deze, mr. R. Croes-Hoogendoorn, secretaris